

פרשת 13 תמוז

202

Handwritten signature/initials

תיד. כפ' צו (ויקרא ח' ד') ויעש משה כאשר צוה ה' אותו ותקהל העדה וגו'. כי כשהצדיק עושה רצון השי"ת מתעורר לבם של ישראל להתקרב אליו וללמוד מדרכיו.

Handwritten signature/initials

צו את אהרן (ו-ב)

1 אין צו אלא לשון זירון. אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש בו חסרון כיס (רש"י) כל אבריו של אדם יש להם "כיס" - כעין כיסוי השומר על כל עבר לבל יעשה את הבלתי-רצוי. הפה, למשל, יש לו שפתיים שבהן יכול הוא לסגור כל אימת שהוא רוצה להמנע מדיבורים רעים; האוזן יש לה אליה שאפשר לכוף אותה לתוכה כדי שלא לשמוע דבר שאינו הגון; העין יש לה שמורה ועפעף; וכן שאר האברים המשמשים את חושיו של האדם. לעומת זה המחשבה אין לה שום "כיס" לכסות עליה. בת-חורין היא, פועלת ומשפיעה תדיר. מן הצורך איפוא לזרו ולשקוד הרבה כדי לשמור על המחשבה מהרהורים רעים.

2 והנה, מכיון שקרבן-עולה בא לכפר בעיקר על מחשבות רעות, לכן אמרה תורה בקרבן-העולה, צר, שפירושו: זירון, כי "ביותר צריך לזרו במקום שיש בו חסרון כיס", כלומר, כאשר הדברים אמורים במחשבת-הלב שהיא חסרת "כיס"...

(שיחות צדיקים)

1 תי"ד. אולי י"ל בהכונה כי בכ"מ ויקהל [בנפעל] הוא מעצמם (עי' רש"י שמות ל"ה א'), וכאן ה' עפ"י ציווי כמו"ש (ויקרא ח' ג'-ד') ואת כל העדה תקהל וגו' ויעש וגו' ותקהל העדה ולכן אמר שהי' בהתעוררות עצמם. ועי' שופטים (כ' א') ותקהל העדה כאיש אחד וגו', וי"ל כי כשכתוב בלשון יחיד היינו כאיש אחד, ועי' רש"י שמות י"ט ב' על ויחן, וזה הוא כשהם מעצמם בהתעוררות עצמם. ועי' מש"כ על אות תרמ"ג שיעש כאשר צוה פי' שעושה ממש מחמת

Handwritten signature/initials

צו את אהרן ואת בניו לאמר. (ו' ב)

1 ובמדרש, לאמר, כלומר שיאמר לבני ישראל שיתעסקו בקריאת העולה, שאע"פ שמקריבין עולה עוסקין היו בקריאתה, כדי שיוכו בקרבן עולה ובקריאתה, ע"כ.

2 ובאור הדבר נראה, כשם שקבע הקב"ה שיתוקנו העינות למעלה ע"י מעשה הקרבן, כן קבע עוד לחקן בשורש הענינים ע"י התורה, שהיא שורש הקרבנות, וצוים הקב"ה שיקראו ג"כ הפרשה של אותו הקרבן, וכמו שאמרו ז"ל ביומא ד' ו', אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי, מנין שאף מקרא הפרשה מעכב, ת"ל זה הדבר אשר צוה ד' אפילו דבור

3 מעכב. וכהיום בעת שמעשה הקרבנות בפועל אין לנו בעו"ה, שהמקדש חרב, עכ"פ מצות למוד הלכותיהן יש לנו, ועלינו להתחזק ללמוד דיני הקרבנות ויחשב לנו כמעשה הקרבנות. וכן הוא בזה"ק במדרש הנעלם פ' וירא, א"ר כרוספדאי, האי מאן דמדכר בפומי' בבתי כנסיות ובבתי מדרשות עיני דקורבניא ותקרוכתא ויכוין בה, ברית כרותה היא, דאינון מלאכיא דמדכרין חובי' לאכאשא לי' דלא יכלין למעבד לון אלא טיבו. עכ"ל.

4 נראה מזה המאמר שעלינו לזרו א"ע בלמוד הלכות קרבנות, שבוה נשקוט רוחם של המקטרגים, שלא לבד שלא יקטרגו עלינו, אלא שעוד ילמדו עלינו זכות, וכן הוא בבבלי במגילה ט"ז, בשעה שבא המן להלביש את מרדכי ולהרכיבו על הסוס, אשכחי' דיתבי רבנן קמי' וטחוי להו הלכות קמיצה וכו'. א"ל במאי עסיקתו, א"ל בזמן שבהמ"ק קיים מאז דמנדב מנחה מייתי מלא קומצא דסולתא ומתכפר לי', א"ל אתא מלא קומצא דידכו ודחי לעשרה אלפי כיכרי כסף דידי, ע"כ בגמרא.

5 ולכאורה יפלא, האם בעת כזאת, שמלשין רודף אחר נפשו להמיתו, כלום מסוגל האדם ללמוד או עיניו הקרבנות? אלא הוא הדבר שכתוב בזה"ק, דזכות למוד הקרבנות מועלת כ"כ, שאפי' הקטגור לא יכול להרע לו, אלא עליו ללמד זכות, וכמאמרם ז"ל, אתא מלא קומצא דידכו וכו'. היינו למוד מעשה הקמיצה, שעולה במקום הקרבן, ולהורות בא. שאפי' בעת שצר לו לאדם מאד, אל יפטור עצמו מלמוד עיניו הקרבנות דבר יום ביומו, וינצל מכל צרה.

מצות הדלקת אש על המזבח בכל יום

1 (א) להבעיר אש על המזבח בכל יום תמיד, שנאמר [ויקרא ו', ו'] אש תמיד תוקד על המזבח, ובא הפירוש של תמיד, כלומר להשים בו עצים בבקר ובין הערבים, ובביאור אמרו זכרונם לברכה [יומא כ"א ע"ב] אעפ"י שהאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט.

2 ואל יקשה עליך לאמר מה היא מצוה זו, והלא עכ"פ היה להם להבעיר אש לצורך הקרבן שנתחייבו להקריב, וכלא אש אי אפשר. כי מצוה זו בפני עצמה היא, כי מלבד אש הצריך לקרבן היו כוערים אש במזבח למצוה זו, וכמו שדרשו

3 זכרונם לברכה [שם מ"ה ע"א] שלש מערכות של אש מן הכתובים, כמו שנכתוב בדינין של מצוה זו.

4 משרשי המצוה, הקדמה, ידוע הדבר בינינו ואצל כל חכם כי ניסים גדולים אשר יעשה האל אל בני אדם בטובו הגדול לעולם יעשהם דרך סתר,

5 ונראים הענינים נעשים קצת כאילו הם בדרכי הטבע ממש או בקרוב לטבע, כי גם בנס קריעת ים סוף, שהיה נס מפורסם, כתוב שם [שמות י"ד, כ"א] ויולך יי את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. והמשכילים יבינו

6 כי ענין סתר זה למעלת האדון ושפלות המקבל. ומזה הענין ציונו להבעיר אש במזבח, אע"פ ששם יורד אש מן השמים, כדי להסתיר הנס. לפי הדומה שהאש היורדת לא היתה נראית בירידתה, מן הטעם שאמרנו, חוץ מיום שמיני של מילואים [ויקרא ט', כ"ד] ושל גדעון [שופטים ו', כ"א] ומנוח [שם י"ג, כ'] שהיתה נראית.

7 ועדיין אנו צריכין לומר מהו ענין המצוה להדליק אש על המזבח מלבד האש הצריך שם לקרבן. ונראה על צד הפשט שהוא כענין מה שכתבנו במצות להם הפנים, שהאדם מתברך

Handwritten mark

לפי מעשיו שהוא עוסק בהם לרצון בוראו, ועל זה הדרך אמרנו שהברכה מצויה בכל לחם חול מתוך עסקינו במצוה בלחם קודש, כאילו תאמר על דרך משל שהברכה תתפשט במינה. וכמו כן הוא עסק המצוה באש בכל יום שיתכרך האדם בענין האש שבו.

(5) סמ

ומהו אש זה, הוא הטבע שבאדם, כי מן הארבעה יסודות שבאדם הוא אש והוא ראש לארבעתן, כי בו יתחזק האדם ויתנועע ויפעל, ועל כן צריכה הברכה בו יותר. וענין הברכה הוא שלימות, כלומר דבר שאין בו חסרון ולא מותר, וכן האש שבאדם צריך לברכה זו שיהא ממנו באדם מה שצריך אליו, לא פחות כי יחלש כוחו, ולא יותר כי ישרף בו, כדרך בני אדם שמתים כתוספת האש בהם יותר מדי והוא הקדחת. ובני אהרן הוסיפו באש מבלי שנצטוו (ויקרא י"א), ונוסף גם בהם אש וגשפרו [שם, שם ב.], כי לפי פעולת בני אדם יבואו ענשיו או תנוח ברכת יי בוי.

ובזה יש לפרש מאמר חז"ל במגילה טו אתא המן וכי אמר ליה במה עסקיתו אמר ליה בהלכות קמיצה אמר ליה אתא מלי קומצא קמחא דיכרו ודחי עשרת אלפי ככרי כסף דידי. הכוונה על פי שאמרו חז"ל שם יג: לית דידע לישנא בישא כהמן, אמר ליה המן תא ניכלינהו אמר ליה מסתפינא מאלקיו אמר ליה ישנו עם אחד ישנו מן המצות. אחשורש נתירא שה' יריב ריבם והמן הלשין עליהם שה' לא חפץ בם, כי אינם עוסקים בתורה ובמצות כראוי, הלא תראה ישראל עוסקים במקנה וקנין בכל מקצועות עניני עולם הזה וישנים מן המצות היסוד המצוה לא ימוש ספר תורה מפיו. ואחשורש השיבו אית בהו רבגו, אם המן העם ינהגו בה מדת דרך ארץ אבל על כל פנים בני עלייה שבהם מקיימים דברים ככתבם וכדאי זכותם להגן, ועל זה השיבו המן עם אחד המה ותורה לכלם נתנה בשוה כעם ככהו כלם צריכים לעסוק בתורה בתדירא ומשפט

(6) סמ

לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותה מאשי. אמרו חז"ל (מנחות נה) והובא ברש"י כאן לא תאפה חמץ חלקם אף השיריים אסורים בחמץ. כבר כתבתי במקום אחר הטעם שמנחת ישראל רק קומץ ממנה לגבוה והשאר נאכל, מה שאין כן מנחת כהן, להורות בא כי אין הקב"ה מבקש מסתם בני אדם שיטת ר' שמעון בר יוחי שלא ימוש ספר תורה מפייהם דברים ככתבם, אלא כר' ישמעאל שם, הנהג בהם מנהג דרך ארץ (ברכות לה) שיקבע עתים לתורה וגם יחרוש בשעת חרישה והיינו חציו לה' וחציו

לכם. ועל כן מנחת ישראל רק חלק ממנה לגבוה והשאר נאכל להורות על הנ"ל; מה שאין כן כהנים המקודשים המה צריכים לעשות כר' שמעון בר יוחי שיהיו כלם לגבוה, על כן מנחת כהן כליל לה'.

ואמנם הגם שבסתם בני אדם אפשר שיעשה חציו לה' וחציו לכם, מכל מקום חלק ה"לכם" צריך שיהיה גם כן בקדושה וטהרה, ויקיים בכל דרכיך דעהו, שאם בא לסחור ישא ויתן באמונה, ואם בא לאכול יהיה מן המותר לישראל, ועל זה נאמר ותן חלקנו בתורתך, פירוש שגם החלק שלנו יהיה גם כן שרשו בתורתך בקדושה ובטהרה, ועל כן באה המצוה לא תאפה חמץ חלקם שגם השיריים אסורים בחמץ, שלא יתן מקום ליצר הרע המסמץ גם בחלק ה"לכם", על דרך שפירש כ"ק אאמור"ר הגאון זצ"ל מאמר חז"ל (שם י) קדוש הוא מנא ידעה שלא ראתה זבוב על שלחנו, פירוש שזבוב היצר הרע שנקרא זבוב לא נראה אפילו בשלחנו בעסקי אכילה ושתייה.

אחד וחוב אחד לכלם ולא ינצלו אלו הישנים מן המצות ועוסקים ביישובו של עולם, עיי"ש במאמר הגמ' ותבין. אמנם כד אתא המן והראוהו רבנן הלכות קמיצה, שבאמת אין הקב"ה מבקש מהמון העם כי יאפה חציו לה' וחציו לכם, אמר שפיר אתא מלוא קומצי דיכרו ודחי ר' אלפי ככרי כספי דידי.

(7) סמ

גדולים השלמים שעושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים

שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו. בכלי קרב עמד על מה שבכל הקרבנות בפרשה נאמר רק

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה'. ולהלן, דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את זבח

(2)

על חטא וכל ענינים הוא ריח ניחות לה, שיהודי
 בוצע לעשות נחת רוח להשי"ת. וגם תודה היא באה
 מתוך הכרת הטוב שיהודי מכיר בחסד שעשה עמו
 הקב"ה, וכבן העושה מאהבה. וזהו פי' גדולים
 השלמים שעושים שלום בין ישראל לאביהם
 שבשמים, שקרבן שלמים בא מתוך אהבה בבחי' בני
 העושים קורת רוח לאביהם, ומשום כך חביבים
 השלמים לפני הקב"ה יותר מכל הקרבנות הבאים
 בחובה.

וזה שנאמר בשלמים אשר יקריב לה, והמקריב
 את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה, שהוא ע"ד
 הנזכר ממרן הרה"ק מקוברין זי"ע, שפ"א כשעבר
 לפני התיבה בתפלת מוסף של שבת הרעיש מאד
 באומרו ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב
 לפניך באהבה, ואח"כ פירש בשולחנו הק' נעשה
 ונקריב לפניך, את עצמנו נקריב לפניך. מדרגה
 זו היא בחינת קרבן שלמים, אשר יקריב לה, שיהודי
 מקריב עצמו להשי"ת, כיון שהוא קרבן הבא מתוך
 אהבה מפנימיות הנפש. ולכן גם נאמר בשלמים ידיו
 תביאנה את אשי ה' לפי שהוא קרבן אהבה.

ומבואר הענין שדווקא בקרבן שלמים גם
 הבעלים אוכלים משא"כ בשאר הקרבנות, מפני
 שקרבנות אחרים הרי הם בבחי' עבדים ועבדים אינם
 אוכלים על שולחן המלך, אבל שלמים ותודה הם
 בבחי' בנים, ובני המלך אוכלים על שולחן אביהם.
 וזה ענין דנקרי שהביא שלמים מקריבין אותן עולות
 (מנחות עג:), כי לגוי אין שייכות לבחי' בנים רק
 לבחי' עבדים, ע"כ אינו בתורת שלמים העושים
 שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. ובבחי'
 משאחז"ל גוי ששבת חייב מיתה, ששבת היא בבחי'
 בנים ולגוי אין שייכות לזה, כי אות היא ביני ובין
 בני ישראל.

וע"פ האמור שמעלת השלום הוא האהבה בין
 ישראל לאביהם שבשמים בבחי' בנים, יתבאר
 משאחז"ל (במד"ר כא, א) גדול השלום שאין העולם
 מתנהג אלא על פי השלום, והתורה כולה שלום
 שנאמר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום וכו',
 ובתפלה חותמין המברך את עמו ישראל בשלום,

ועוד ענינים רבים המונה שם בנוגע לגודל השלום.
 ומה"ט מצינו במיוחד את ענין השלום בקשר לשבת,
 כדאיתא בזה"ק (ח"ג קעו:): דשלום הוא שבת דאיהו
 שלמא דעלאי ותתאי, ובתפלת ליל שבת חותמין
 בהשכיבנו, ופרוש עלינו סוכת שלומך בא"י הפורש
 סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים,
 ומהאר"י הק' איתא שבכניסתו לביתו כליל שבת
 צריך לומר בקול רם שבת שלום ומבורך, שמכל
 זה נראה שענין השלום קשור במיוחד לשבת, והיינו
 מפני שענין השלום הוא בחי' אם כבנים, ובימות
 החול ישראל עבודתם לה' בבחי' עבדים ורק בשבת
 הם בבחי' בנים, ע"כ שבת אידי שלום, שכל
 נתיבותיה שלום להביא שלום בין ישראל לאביהם
 שבשמים, כדרך שנאמר בקרבן שלמים.

תורת העולה או תורת החטאת וכו', ואילו כאן כתוב
 וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה. וכן
 המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה'
 נאמר רק בשלמים. וגם האמור עוד בשלמים ידיו
 תביאנה את אשי ה', היא מדרגה מיוחדת שלא נאמר
 כעין זה בקרבנות אחרים. ועוד מצינו מדרגות
 מיוחדות בזבח השלמים, מד"א בזה"ק (ח"ג יא.)
 ומכל קרבני לא חביבין קמי קוב"ה כמו שלמים בגין
 דאשתכח שלמא בעילאי ותתאי. ובמדרש תנחומא
 כאן איתא, אמר הקב"ה זו חביבה עלי מכל הקרבנות
 וכו', גדולים השלמים שהם עושים שלום בין ישראל
 לאביהם שבשמים. ועוד בתנחומא, ולמה נאמר זבח
 השלמים, שהוא עושה שלום בין המזבח ובין הכהנים
 ובין ישראל, היאך, העולה היתה כולה כליל לאשים,
 והחטאת היתה דמה ואימוריה למזבח ועורה ובשרה
 לכהנים, כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, אבל
 השלמים והתודה היתה דמה ואימוריה למזבח והתזה
 והשוק לכהנים ועורה ובשרה לישראל, לפיכך
 נקראת זבח השלמים שהיא עושה שלום לכל. וראוי
 לבאר ענינו המיוחד של זבח השלמים שנאמר בו
 אשר יקריב לה' והוא חביב יותר מכל הקרבנות,
 ומה המשמעות שעושים שלום בין ישראל לאביהם
 שבשמים.

וי"ל בזה דהנה עבודת ה' ישנה בכ' מדרגות,
 כעבדים וכבנים. וכדאיתא בתורת אבות על מד"א
 היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים
 אם כעבדים, שהמשפט על זה גופא, אם עבודתו
 היא בבחי' בנים או בבחי' עבדים. העבד עובד לאדונו
 רק בדברים שנצטוו עליהם בפירוש, מפני שאינו
 עובד מאהבה ואין לו ענין ורצון לעשות נחת רוח
 למלך, ומפני היראה אינו עושה אלא את שמחויב
 לעשות מפני ציווי המלך. ואילו בן המלך כל תשוקתו
 לעשות נחת רוח לאביו, והריהו עושה דברים
 המביאים קורת רוח לאביו אף שלא נצטוו על כך.

וזה מעלתו המיוחדת של קרבן שלמים על פני
 כל הקרבנות, שכל הקרבנות שייכים לבחי' עבדים,
 שהם באים לחובה לכפר על חטאים, חטאת ואשם
 על חטאים שבמעשה ועולה מכפרת על הרהורי
 עבירה הקשים מעבירה. אבל שלמים אינם באים

④

ס

11

ס

11

11

11

36

46

51

③

(4) ר' קת"

(ל) את החזה להניף אותו תנופה לפני ה'. [לפי הפשט היה מניף החזה על החלבים ולא השוק, שהרי בשוק נאמר ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן ולא הזכיר בו תנופה. ואמנם מצינו כתוב מפורש: שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים⁷², שנראה מזה שהשוק והחזה על החלבים היה מניף ביחד, ואחר התנופה היה מקטיר החלבים⁷¹]. כענין שכתוב: והקטיר הכהן את החלב המזבחה⁷³, והשוק והחזה היו נתנים לכהנים, הוא שכתוב: והיה החזה לאהרן ולבניו⁷⁴, וכתוב: ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן⁷⁴. וכך היתה תנופה זו⁷⁵: היה נותן החלבים על ידי הבעלים וחזה ושוק למעלה מהם*, ומניף אותם לפני המזבח, ותנופה זו בחזה ושוק כענין תנועת הלולב: מוליך ומביא מעלה ומוריד⁷⁶, מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו⁷⁷. ונראה לי בטעם שני אברים הללו שהם חזה ושוק שנתמחדו לתנופה על גבי המזבח*, לפי שהם סבת התנועה באדם גם בשאר בעלי חיים, כי הלב המתנועע הוא במשום החזה, וכן תנועת כל בעל חי בשוקים היא, ולפיכך באה המצוה הזאת בקרבנות שיגיע לפני המזבח שני אברים הללו שהם בעלי התנועה להודות ולשבח בזה לאדון הכל המעמיד כל העולם כולו בכח תנועת הגלגלים, וזהו שאמרו: למי שארבע רוחות העולם שלו ולמי שהשמים והארץ שלו⁷⁷. ועוד יש לומר בענין מוליך ומביא מעלה ומוריד בן בתנועת חזה ושוק בין בתנועת הלולב, שבזה רמז לגלות ולגאולה: מוליך, על שם: וילכו בלא כח לפני רחף⁷⁸, ומביא, על שם: הנני מביא אותם מארץ צפון⁷⁹. מעלה, למי שהעלה שכינתו מקרב ישראל, שנאמר: ויעל כבוד ה' מעל תוך העיר⁸⁰. ומוריד, למי שעתיד להורידה ולהשרותה בישראל, שנאמר: כן ירד ה' צבאות לצבוא על הר ציון⁸¹. ויש בו עוד רמז לתחיית המתים: מוליך, על שם שכתוב: רוח הולך⁸², ומביא, על שם שכתוב: ותבא בהם הרוח ויחיו⁸³. מעלה, על שם שכתוב: והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה⁸⁴. ומוריד, על שם שכתוב: ופחי בהרוגים האלה ויחיו⁸⁵.

1
6
11
6
4

(10)
19/3/19
Rav Norman Lamm

Our Sages, who normally adhere strictly to principle and are unconcerned with popular reactions and public opinion, show a remarkable divergence from this method in a comment that has relevance to this morning's Torah reading. The end of our *sidra* tells us about the *milu'im*, the consecration of the priests for their service in the Temple. In addition to the various ceremonies that had to be performed, the priests were commanded "and from the door of the Tent of Meeting ye shall not go out for seven days" (Leviticus 8:33). For a full week they were required to stay within the "Tent of Meeting," that miniature Sanctuary which was later to become the institution of the Temple. The Talmud (*Yoma* 2b) derives there from other laws as well, among them that the High Priest had to remain within the Temple for seven days before Yom Kippur. Every year he was to set aside this week and remain completely within the Sanctuary, in a chamber known as the *lishkat parhedrin*, to prepare himself for the holiest day of the year.

(4)

Now, as we all know, any room or house which serves as a residence requires that we affix a *mezuza* to the doorpost. Nevertheless, for certain reasons, the Temple rooms were exempt from this obligation of *mezuza*. Hence, the *lishkat parhedrin* did not require a *mezuza*. However, Rabbi Judah (*Yoma* 10b) is of a somewhat different opinion. He maintains, together with his colleagues, that no chamber of the many chambers within the Temple required a *mezuza*. The *lishkat parhedrin*, the chamber where the High Priest stayed for seven days, similarly did not require the *mezuza* insofar as the law was technically and officially concerned. However, Rabbi Judah maintains that the Rabbis promulgated a special decree requiring only of the *lishkat parhedrin* that it be adorned with a *mezuza*. The reason offered by Rabbi Judah for the Rabbis' decree is amazing: "so that the people will not say, 'the High Priest is imprisoned in the Sanctuary!'" Rabbi Judah said that the Rabbis feared that when the people congregated during the High Holy Days around the Temple, they would notice that after the High Priest went into the Sanctuary until after Yom Kippur he did not emerge for seven full days. Not noticing a *mezuza* on the doorpost, and therefore not considering the *lishkat parhedrin* as his personal residence, they might be led to the fantastic conclusion that as a result of some inner court politics the High Priest was incarcerated in the Sanctuary! Therefore, in order to avoid such a public misinterpretation, let there be a *mezuza* affixed to the doorpost on the *lishkat parhedrin*, so that the people will consider this chamber as the High Priest's residence and not regard him as a prisoner within the Temple walls. This decree, according to Rabbi Judah, was made, as we moderns would be wont to say, to safeguard the "image" of the priesthood.

More remarkable than this rare example of the concern for the opinion of the unlearned masses is the vast difference between the real facts and the distorted impressions. Here was the High Priest, the cynosure of all eyes, the focus of the attention of all Israel as they gathered in Jerusalem on the holy days, representing his people before his Creator in Heaven, engaged in spiritual exercises of the highest order, reaching the very zenith of his career in this marvelous consecration of his whole personality to the great spiritual tasks that lay ahead of him on Yom Kippur – what greater joy, what more

poignant delight? Yet an uninstructed public that cannot emancipate itself from its petty and prosaic prejudices comes to the bizarre conclusion: The High Priest is imprisoned in the Sanctuary! They do not see the High Priest engaged in the normal insignificant details of their own trivial lives, no going in and no going out, no rushing to work and no coffee breaks, no entertainment and no luxuries, and so they assume that the High Priest is locked up within. Were it not for that *mezuza* on the doorpost of his chamber, the public indeed might consider the High Priest imprisoned!

How does such a jarring discrepancy come about, that people can consider a man in jail when he is at the heights of his joy, that they behold a burden when he experiences a blessing? The answer, it would seem, depends on how you view the Sanctuary of Judaism – as an insider or as an outsider. If you look at the Sanctuary from the point of view of an insider, you gain a totally different view from that of an outsider. If you are an outsider looking in, a spectator, you can never experience that which the insider does: the subtle joys, the daily delights, the sense of newness and rebirth. Viewed from without, the priests appear as prisoners, when in fact they are princes of the Lord! From without, all one can see is the High Priest incarcerated; whereas the High Priest as the insider experiences the feeling of being – as the Torah puts it – "*lifnei Hashem*," "before the Lord" – a rare opportunity for an ennobling and elevating awareness of God's ineffable Presence. But this is something that an outsider cannot know any more than – to borrow and modify a parable from the Ba'al Shem Tov – one who looks into a room from the street, beyond sound-proof windows. He does not see the musicians who stand on the side, and he does not hear the music; he sees only people dancing. Inside, the dancers hear the music, and they respond with the joyous rhythm of their whole bodies. But he, the outsider, sees only meaningless gesticulations, and what appear to him as the weird convulsions of the demented.

This tendency to be an outsider is a fact of life in general today. Social thinkers from psychologists and sociologists to philosophers comment regularly about the phenomenon of "alienation." It affects every aspect of thought and activity of contemporary man. A recent philosophic conference, well reported in the press, came to this conclusion: Today we

know more than ever before – but we understand less. We have become statistic dilettantes who peddle figures but are alien to life's profoundest experiences; who can quote prices and fact and costs and numbers, but who have failed to take the plunge into life's bittersweet mysteries.

And how eccentric and distorted is the view of the perpetual outsider! For instance, one who does not sense the historic drama of the struggle for human equality and dignity in our days may view the Northern civil rights enthusiasts who travel to Selma to demonstrate as publicity-seekers or, at best, unfortunate young people who have foolishly traded in the conveniences of home for the discomfort and danger of a civil rights demonstration. Such a skeptic is completely oblivious to the thrill experienced by the insider, that joy of participation in a great human cause that penetrates to the marrow of the bone. Similarly, outsiders find it hard to understand why American Jews are so agitated about the lack of *matzot* for Russian Jewry, about the fact that 300,000 Jews in Kjev will this year have no *matza*. They fail to appreciate that this is more than merely a secular-democratic protest for the freedom of religion; were it but that, we would have many other things to object to, and not only concerning the oppression of Judaism. But *matza*, as an insider appreciates, is the awareness of being linked in the historical chain that goes back to antiquity; it is, as well, the symbol of fellowship with other Jews in the present, even those beyond the Iron Curtain; and it is the hope that just as once before Israel experienced *yetzi'at Mitzrayim*, so will it someday experience another *yetzi'at Mitzrayim* – this time, the exodus from Russia, and from all other houses of slavery in modern days.

Indeed, when it comes to religion, especially Judaism, this difference between those within the Temple and Torah and those without it becomes more pronounced. More than once do I recall from my own experience being introduced to a well-meaning stranger as an Orthodox Jew, or rabbinical student, or Orthodox Rabbi. To my infinite annoyance there spreads on the face of the stranger the look of incredulousness, and he says: "Orthodox – and you are so young!" As if Torah were an affliction brought on by old age, a kind of spiritual geriatrics. How frustrating and often how futile to have to explain that to be "frum" is not to be a fossil and to be religious is not to be a relic. How

amusing and yet how tragic to have to explain that we observe Torah not because we are imprisoned in the Sanctuary, not because parents force us or circumstances coerce us or because of habit or fear or need, but because we love and desire to live a meaningful Jewish life "iffrit Hashem," "before the Lord."

No doubt many of those here today have had similar experiences. Someone learns you are an observant Orthodox Jew, and he clucks his tongue in sympathy, feeling genuinely sorry for you, and responds in a half-admiring and half-pitying tone: "You observe the Sabbath, with all its restrictions? You cannot smoke or travel or write?" And we must explain: Sabbath is for us not a day of gloom and restriction, but one of *oneg*, unadulterated joy, when (without being an ecstatic mystic) an ordinary observant Jew can experience a *nes'hama yeteitra*, the "additional soul" that comes from a day of pure rest and re-creation, when we feel liberated from the tyranny of all the pettiness that surrounds us during the week. Or someone discovers that you believe in and practice the laws of family purity. And again the incredulous reaction, with a mixture of pity and admiration: "You really practice these ascetic regulations denying your basic drives?" And we have to explain so patiently: No, it is not asceticism, but a healthy and vital self-discipline, which ennoble the animal within us and purifies and sublimate it, and makes marriage a dream, not a nightmare. So we observe *kashrut* and we expect no awards and want no sympathy for it. It simply is part of our life of *kedusha*, the practical program of Jewish holiness and differentness. And the very fact of observance of *kashrut* away from home, with all the minor inconveniences it entails, by itself gives us the feeling of being at home everywhere!

Indeed in every area of life, the outsider sees only size and number rather than content and quality, the conventional rather than the moral, the fashionable rather than that which is indeed dignified, opinions rather than ideas. Such a person beholds a synagogue and can see only the membership and budget and activities and aesthetics. But that individual lacks that which the insider knows in the depths of his being: the heights of joy, the touch of mystery and grandeur, the whisper of the echo of the sound of the voice of God. No, we are not walled in the Sanctuary; we are welling up with hope, with courage.

(12) (6)

For "lifnei Hashem," "before the Lord," means that in this society which suffers such solitude we do not experience that oppressive loneliness, for even if others abandon and neglect us, we know that God is with us. In this automated society with its tyranny of numbers and progressive depersonalization, this means that mankind, unlike so many of our new products, is not disposable and replaceable. It means that we have a function in the divine economy and a purpose of life. This indeed is the secret and reward of a genuine Jewish life!

Therefore, in order to avoid this fallacious and misleading conclusion about Jewish life, to prevent people from thinking that the pious Jew is a prisoner in a jail called Judaism, what must we do?

First, we must affix the *mezuzah* on the *lishkat parhedrin*; that is, we must do all we can to inform those not heretofore exposed to Jewish life, the outsiders, of the particular quality of Jewish experiences. We must present it as dignified, decorous, and aesthetic.

Secondly, we who are insiders must reassure ourselves. A minority generally tends to adopt a view of itself held by the majority, the outsider. While occasionally this is a healthy practice and restores perspective, it must never become the standard way of self-definition. It is self-destructive always to view oneself through the eyes of others. I know too many observant Jews who always prefer to see themselves as others see us - from the secularist and Reform to outright assimilationist Jews, from the benevolent anti-Judaists to the vicious anti-Semites. When that happens, we begin to apologize for our beliefs, for our heritage, for our very selves; then we wallow in self-pity about the heavy burden that destiny has fated for us; then we begin to abandon real Judaism for what has been called "symbolic Judaism," with its few ceremonies for special events and an occasional synagogue attendance - but nothing more. So let us remember: no apologies and no self-pity! We are not captives in the Sanctuary of Judaism - we are its custodians. Torah is for us not a burden but a blessing.

Finally, while we are not missionaries, we ought to invite our fellow Jews who look in from without, to come in. A wine connoisseur does not judge the quality of a sample by the shape of the bottle or the print on the label or the personality of the salesman. There is only one test: Taste it! To look is not enough. So does the Psalmist declare:

"Taste and see that the Lord is good" (34:9). It is not enough just to see - one must also "taste." You cannot appreciate Judaism until you taste it and experience it and live "lifnei Hashem," "before the Lord." Then it is unnecessary to be stimulated by artificial enticements, by the unnecessary *mezuzah*, by the superficial prop.

"Blessed are those who come in the name of the Lord, seeking the Lord; we bless you from within the house of the Lord" (Psalms 118:26) - and invite you in!

Here, *lifnei Hashem*, before the Lord, you will discover that you are not in a prison, but in a palace full of pure spiritual pleasures and exquisite delights and the joy of life.

Taste and see - and you will discover "that the Lord is good" (Psalms 118:29).